

**ЗБІРНИК ТЕЗ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«РОЛЬ АГРАРНИХ
НАВЧАЛЬНИХ
ЗАКЛАДІВ У ФОРМУВАННІ
МЕХАНІЗМІВ РОЗВИТКУ
СІЛЬСЬКОЇ КООПЕРАЦІЇ
СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ»**

**BOOK OF ABSTRACTS
OF INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL
CONFERENCE**

**«THE ROLE OF AGRARIAN
EDUCATIONAL INSTITUTIONS
IN THE FORMATION
OF MECHANISMS
FOR THE DEVELOPMENT
OF AGRICULTURAL
COOPERATIVES
IN RURAL AREAS»**

Міністерство
молоді та спорту
України

АСОЦІАЦІЯ СІЛЬСЬКИХ,
СЕЛИЩНИХ РАД ТА
ОБ'ЄДНАНИХ ГРОМАД УКРАЇНИ

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

KLAIPĒDA
UNIVERSITY

м. Київ
23-24 жовтня 2018 року

ПРОГРАМНИЙ КОМІТЕТ

Голова – Іщенко Т.Д., кандидат педагогічних наук, професор

Заступник голови – Хоменко М.П., кандидат педагогічних наук

Вчений секретар – Варченко О.М., доктор економічних наук

Члени – Свиноус І.В., доктор економічних наук, Корінець Р.Я.,
кандидат економічних наук, Жуковська С.А., кандидат педагогічних наук,

Секретар – Чайковська А.Б., методист вищої категорії

Адреса оргкомітету: Науково-методичний центр «Агроосвіта»,
03131, м.Київ, вул. Смілянська, 11 т/ф: (044) 242-35-68;
e-mail: nmc.agroosvsta@ukr.net

НАПРЯМИ РОБОТИ КОНФЕРЕНЦІЇ

1. Розвиток кооперативів в умовах децентралізації: освітній та кадровий аспекти.
2. Фінансово-кредитне забезпечення розвитку сільської кооперації.
3. Кооперація як інструмент розвитку соціальної інфраструктури села.
4. Міжнародний досвід сільської кооперації: уроки для України.

За точність і зміст матеріалів, достовірність і розкриття проблеми відповідальність несуть автори публікацій

Співорганізатори конференції

Асоціація працівників аграрних навчальних закладів «Украгроосвіта»
Міністерство освіти і науки України
Міністерство аграрної політики та продовольства України
Міністерство соціальної політики України
Міністерство молоді та спорту України
Національна академія педагогічних наук України
Білоцерківський національний аграрний університет
Національний університет біоресурсів і природокористування України
Сумський національний аграрний університет
Житомирський національний агроекологічний університет
Уманський національний університет садівництва
Науково-дослідний інститут «Украгропромпродуктивність»
Державна установа «Інститут економіки та прогнозування Національної академії наук України»
Асоціація сільських, селищних рад та об'єднаних громад України
Національна асоціація сільськогосподарських дорадчих служб України
Асоціація сільських і селищних рад України
Асоціація «Український кооперативний альянс»
Проект розвитку зерносовищ та сільськогосподарських кооперативів в Україні (Канадський кооперативний зерновий проект)
Проект «Розвиток молочного бізнесу в Україні»
Кооперативне об'єднання «Рівноправність»
Федеральне міністерство продовольства і сільського господарства Німеччини
Латвійський центр сільських консультацій та освіти
Клайпедський університет (Литва)

ресурсного потенціалу сільського господарства за збереження робочих місць, соціальному розвитку сільських територій.

Таким чином, розвиток вітчизняної сільськогосподарської кооперації сприятиме створенню якісно нових відносин між сільськогосподарськими товаровиробниками, об'єднанню їх зусиль для вирішення економічних проблем, поліпшенню добробуту селян. Кооперація здатна не лише підняти економіку, а й об'єднати українців заради спільного майбутнього. І це майбутнє, у якому українці не шукають винних та допомоги ззовні, а працюють на себе, створюючи спільне благо на користь громади та держави загалом.

Література

1. Указ Президента України «Про заходи щодо розвитку кооперативного руху та посилення його ролі в реформуванні економіки України на ринкових засадах» від 19.12.2000 № 1348/2000. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1348/2000>. (Дата звернення: 26.09.2018).

2. Про кооперацію : Закон України від 10.07.2003р. №1087-IV. Дата оновлення 06.11.2014. URI.: <http://zakon.rada.gov.ua/go/1087-15>. (Дата звернення: 26.09.2018).

3. Про сільськогосподарську кооперацію : Закон України від 17.07.1997 № 469/97-ВР. Дата оновлення 19.01.2013. URI: <http://zakon.rada.gov.ua/go/469/97-вр>. (Дата звернення: 26.09.2018).

4. Про споживчу кооперацію : Закон України від 10.04.1992 № 2265-ХІІ. Дата оновлення 09.12.2012. URI: <http://zakon.rada.gov.ua/go/2265-12>. (Дата звернення: 26.09.2018).

Сільське господарство України за 2015 рік : статистичний збірник / Державна служба статистики України, 2017. 360 с.

УДК 351.82

*Мікуляк К.А., асистент кафедри
фінансів, банківської справи та страхування
Миколаївський національний аграрний університет
kateryna.mikulyak@gmail.com*

ДОСВІД МОЛОЧАРСЬКИХ КООПЕРАТИВІВ У СКАНДИНАВСЬКИХ КРАЇНАХ

Молочарські кооперативи займають істотну частку на місцевому ринку м'яса і молока у багатьох розвинених країнах. Їх зародження почалося у 30-50-х роках ХІХ століття у Швеції та Німеччині. Нині взірцем для

наслідування в плані сільськогосподарської кооперації вважаються фермери зі Швеції, Данії, Норвегії, Фінляндії та Нідерландів [3].

Аналізу актуальних проблем функціонування та розвитку фермерської кооперації приділяли увагу вітчизняні науковці, до числа яких належать: В. Зіновчук [1], Ю. Макаренко [2] та інші. Проте, незважаючи на велику кількість теоретичні і практичні питання, які визначають розвиток напрямку загалом і кооперації фермерських господарств, зокрема, недостатньо розкриті і вивчені та потребують подальших наукових досліджень.

Починаючи з 1880 р., у Швеції почали створювати молочарські та постачальницькі кооперативи, а у 1895 р. було створено перше регіональне об'єднання постачальницьких кооперативів. У 1905 р. з'явилося перше об'єднання кооперативів на національному рівні (SLR), на той час у країні вже існувало 11 регіональних і 380 місцевих постачальницьких кооперативів, а у 1920 р. кількість регіональних кооперативів досягла 19, а місцевих – 1353 [1].

Активізувався кооперативний рух і в Данії, особливо у тваринницькій галузі. Так, у 1895 р. їх нараховувалося 623, 1900 р. – 1428 кооперативів, членами яких були 225 тис. осіб, а у 1914 р. – 1790 кооперативів, із численністю 355 тис. осіб. Данія стала світовим лідером у формуванні перших національних кооперативних організацій, так: у 1897 р. було створено «Федерацію датських кооперативних фабрик бекону»; 1898 р. – «Юрську асоціацію постачання кормів»; 1901 р. – «Датську кооперативну асоціацію постачання добрив»; 1906 р. – «Датську кооперативну насінневу асоціацію»; 1912 р. – «Датську молочарську федерацію», в 1916 р. – «Федерацію датських кооперативів експорту худоби» [3]. Переробні кооперативи Скандинавських країн переробляють і реалізують понад 90 % молока і молокопродуктів, 70-80 % м'яса і м'ясопродуктів [3]. Значної уваги серед усіх західноєвропейських кооперативних рухів заслуговує кооперативний рух Швеції. Цю країну характеризують динамічність і інноваційність кооперативної діяльності.

Шведські кооператори використовують найсучасніші технології і методи бізнесу. Споживча кооперація Швеції ґрунтується на системі самообслуговування та системі супермаркетів. Широке застосування технології глибокозаморожених продуктів дозволило стати споживчим кооперативам Швеції провідними експортерами цих продуктів. Споживча кооперація Швеції входить у десятку кращих торгових компаній країни.

Таких успіхів у кооперативній сфері Швеція досягла завдяки таким принципам діяльності: демократичний характер управління, заснований на рівноправності всіх членів і принципах демократичної побудови організаційної структури кооперативів; неприпустимість збагачення одного члена кооперативу через іншого, справедливий розподіл прибутку між членами, а саме пропорційно до їх економічної діяльності; обов'язковість

відрахувань до фондів згідно зі статутом; відсоток нарахувань на пайовий капітал у разі розподілу прибутків має бути суворо обмежений.

Нині певною популярністю користуються принципи шведської кооперації: 1) вільність членства; 2) незалежність; 3) обмеження прибутку з паю; 4) накопичення капіталу на розвиток і економічну самостійність; 5) пропагандистська робота; 6) повна демократія [3].

Для членів молочних кооперативів у скандинавських країнах існують власні правила годування, утримання, доїння корів, а також транспортування молока. За недотримання цих вимог до власників господарств застосовують жорсткі заходи впливу.

У Данії молочарські кооперативи переробляють 90% усього товарного молока, а також виробляють такий самий відсоток вершкового масла і сиру на експорт. Найбільший скандинавський молочарський кооператив сьогодні – Arla Foods, членами якого є шведський молочний кооператив Arla та датська молочна компанія MD Foods. Обсяг переробленого молока становить 12 млн тонн, а обіг – 12 млрд дол. США. Трьома основними брендами компанії є Arla (молоко), Lurpak (масло) і Castello (сир). Кооператив отримує прибуток від переробки і реалізації молочної продукції і розподіляє її між учасниками у формі фіксованої оплати поставленого молока (закупівельна ціна) і доплати за підсумками завершеного року, яка формується з прибутку компанії (виплата за підсумками року, свого роду дивіденди). Arla Foods переробляє щорічно близько 10,4 млн літрів молока. Близько 43,4% обороту компанії припадає на сегмент свіжих молочних продуктів і 25,5% – на сири [3].

Отже, досвід молочарських кооперативів Скандинавських країн щодо виробництва сільськогосподарської продукції, її заготівлі, зберігання, транспортування, переробки і реалізації є яскравим прикладом впровадження її в практику господарської діяльності як провідних країн світу, так і країн, що активно розвиваються.

Література

1. Зіновчук В. В. Організаційні основи сільськогосподарського кооперативу. 2-е вид. Київ : Логос, 2011. 380 с.

2. Макаренко Ю. П. Розвиток кооперації малих аграрних господарств у ринковій економіці. *Вісник Запорізького національного університету*. – №4 (12). 2011. С.171-176.

Молочні кооперативи: реалії та перспективи. URL: <https://msb.aval.ua/news/?id=24912>

ЗМІСТ

<i>Тарасович Л.В., Ширма В.В.</i> Кооперативний вектор розвитку сільських територіальних громад	4
<i>Макушок О.В.</i> Роль сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів у забезпеченні сільського розвитку	7
<i>Воловик І.А., Буртак С.Г.</i> Досвід підготовки фахівців з кооперативного менеджменту за підтримки міжнародних проєктів	10
<i>Пасічник Ю.В.</i> Фінансове забезпечення сільськогосподарських кооперативів	12
<i>Приліпко С.М., Васильєва Н.В.</i> Інституційний механізм публічного управління розвитком сільської обслуговуючої кооперації: досвід ЄС	14
<i>Білоус В.І.</i> Co-operation as a tool for developing the social infrastructure of the village	18
<i>Нежид Ю.С., Василюшин С.І.</i> Управління сільськогосподарськими кооперативами в умовах децентралізації: кадровий аспект	22
<i>Тарасова В.В., Нестерчук І.К., Ковалевська І.М.</i> Розвиток сільської кооперації на сільських територіях Житомирщини	24
<i>Заболотній О.А.</i> Кооперація сільських територій	28
<i>Голованова Г.Є., Красноруцький О.О.</i> Організаційно-економічні засади розвитку фінансово-кредитної кооперації в аграрному секторі економіки України	30
<i>Василюшин С.І., Ярова В.В.</i> Проблеми та перспективи вищої аграрної освіти в контексті розвитку сільських територій України	34
<i>Сонько С.П.</i> Кооперація та власність на землю – від класичних концепцій до сьогодення	37
<i>Полторак А. С., Боднар О.А.</i> Сільська кооперація: зарубіжний досвід для України	40
<i>Прищепенко Ю.С.</i> Роль молоді в розвитку кооперації і соціальної інфраструктури села в умовах децентралізації	43
<i>Прищепенко К.В.</i> Професійна освіта в умовах децентралізації	45
<i>Буднік О.М., Зіновчук В.В.</i> Імплементация маркетингової складової в практику діяльності сільськогосподарських кооперативів	47
<i>Демчак І.М.</i> Роль та місце домогосподарств у розвитку кооперації на селі	49

<i>Мікуляк К.А.</i> Досвід молочарських кооперативів у скандинавських країнах	52
<i>Віленчук О.М.</i> Роль сільської кооперації у відтворенні страхових відносин в аграрній сфері	55
<i>Биба В.А.</i> Організаційно-економічні засади розвитку кооперації фермерських господарств України	59
<i>Чайковська А.Б., Іванова Л.С.</i> Вплив кооперації на розвиток сільських територій в Україні	62
<i>Підгорний А.В., Свиноус І.В.</i> Організаційно-економічні засади кооперації під час виробництва і збуту продукції свинарства в Україні	65
<i>Хахула Б.В., Свиноус І.В.</i> Формування інтеграційних зв'язків під час виробництва і збуту продукції свинарства	67
<i>Иценко А.В., Свиноус І.В.</i> Організаційно-економічні засади розвитку кооперативного руху в Україні	69
<i>Корінець Роман</i> Сільськогосподарська кооперація та кооперативна освіта у Парагваї	72
<i>Довженко В.А.</i> Переваги кооперації в економічному розвитку сільських територій	76
<i>Лавейкіна Є.С.</i> Розвиток земельних відносин в умовах формування об'єднаних територіальних громад	79
<i>Погорілець М.В., Виткович О.І.</i> Нові тенденції в архітектурно-плановій організації сільських населених пунктів (сіл)	83
<i>Шупик С.М., Варченко О.М.</i> Досвід функціонування маркетингових кооперативів у країнах ЄС	87
<i>Dragan O.O., Tkachenko K.V.</i> Features of the environment of functioning and development of cooperatives in the EU countries	90
<i>Rudych O.O., Batazhok S.G.</i> Organizational and economic terms of activation of development of cooperatives in the Czech Republic	92